

CD HEDENDAAGS

Hoge tenor
Wim Mertens

Internationaal is Neerpeltonaar Wim Mertens een van onze meest bekende en gevierde componisten, maar tegelijk ook iemand die je niet makkelijk in een eenduidige categorie kunt onderbrengen. Mertens is dan ook geen kunstenaar die lang binnen dezelfde lijntjes kleurt, hij is een componist die graag nieuwe dingen uitprobeert.

Op zijn drieënzestigste zit Wim Mertens blijkbaar nog altijd boordevol nieuwe ideeën en dat levert een aardige wisseling op van programma's en uitvoeringswijzen. Van solozang achter de piano over een klein ensemble tot een symfonisch orkest, het kan allemaal. Nauwelijks enkele maanden geleden kwam de cd *Charaktersketch* uit op zijn vertrouwde label WMM (Wim Mertens Music). Het is het eerste deel van een trilogie, uitgevoerd door een ensemble.

Op de jongste cd *What Are We, Locks, to Do?* die het middendeel van de trilogie vormt, positioneert de componist zich in de singer-songwritertraditie: solo

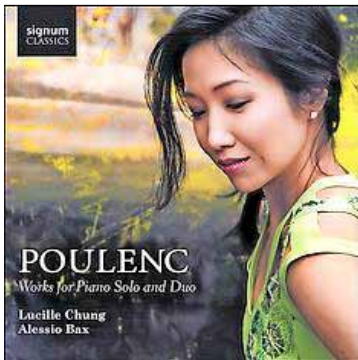
dus achter de piano. Dat klavierwerk is en blijft subtiel en slaagt erin je aandacht gaande te houden, ook wanneer je het na enkele nummers opgeeft om de gezongen tekst te willen verstaan. Achteraf blijkt dan dat Mertens slechts klanken debiteert. Dat er helemaal geen tekst is om te doorgronden, was ondergetekende bij het eerste beluisteren volstrekt onbekend.

Overigens zou er best wat meer uitleg bij het opzet en de composities mogen geleverd worden, want dat het geheel is opgedragen aan „Callimachus en de koninklijke bibliotheek van Alexandrië” is niet meteen informatie waarmee de gewone sterfeling de dag doorkomt.

Vanwege de uiterst minimale bezetting – Wim Mertens zingt met een bijzondere hoge tenorstem, zichzelf intussen begeleidend op de piano – zou men kunnen vrezen voor een zekere saaiheid, maar al bij al is de dialoog tussen stem en klavier boeiend genoeg om bij de les te blijven. Ook al blijven achteraf nog vele vragen onbeantwoord. Je kunt dit middenluik wellicht pas echt op zijn waarde beoordelen in combinatie met de twee andere delen van de triptiek. Dat staat nu eenmaal in de sterren geschreven. (JC)

Wim Mertens, *What Are We, Locks, to Do? Piano and Voice*, door Wim Mertens (zang & piano), WMMusic (distributie Piaso), WMM1416, 23,50 euro.

CD KLASSIEK

Eerbetoon aan Piaf
Francis Poulenc

Wie koopt vandaag het meeste platen, chansonnière Edith Piaf (1915-1963) of de klassieke componist Francis Poulenc (1895-1963)? Het is onzeker of beiden elkaar ooit hebben ontmoet, maar wel zeker is dat Poulenc, de zoon van de stichter van het gelijknamige chemiebedrijf, een grote bewondering koesterde voor de 'straatmus' van Parijs. In 1959 wijdde de Parijse componist in zijn vijftiende improvisatie op piano een wonderlijke hommage aan Piaf.

De Canadese pianiste Lucille Chung brengt alle vijftien improvisaties, die ontstonden vanaf 1932. Poulenc was zelf pianist en toont zich in deze compositie een meester van het miniatuur. De stukjes duren immers nooit langer dan drie minuten. Chung combineert ze met groter piano-werk van Poulenc. Het concerto voor twee piano's dateert ook uit de jaren 1930.

Poulenc is vandaag vooral bekend vanwege zijn vocale werk. Hij was ook een vrome katholiek en tegelijk een van de eerste openlijk homoseksuele componisten. Hier klinkt de pianist die zich laaft aan werk van zijn voorgangers. We horen flarden van Brahms, Mendelssohn als ook een thema uit *Winterreise* van Schubert. In het concerto zit zelfs een rechtstreekse verwijzing naar Mozart. (EDS)

Francis Poulenc, *Works for Piano Solo and Duo*, door Lucille Chung (piano), Signum, SIGCD455, 23 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

Lobby voor Europa
Felix Klos

Historicus Felix Klos voegt een interessant thema toe aan de discussie over de Brexit, het al dan niet uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Hij bestudeerde de Europacampagne van niemand minder dan Winston Churchill in de jaren vlak na Wereldoorlog II.

In de zomer van 1945 verloor Churchill, toch een van de overwinnaars van de oorlog tegen de nazi's, tot zijn eigen verbazing de verkiezingen. Vrij snel herpakte hij zich mentaal en begon hij Europa door te reizen met een pleidooi voor een Verenigde Staten van Europa. Bij aanvang gingen zijn ideeën veel verder dan wat later de Europese Unie zou worden. Hij pleitte bijvoorbeeld voor een gecombineerd Frans-Brits staatsburgerschap.

Klos toont aan dat die ideeën sinds de jaren 1920 bij Churchill waren gerijpt en dat hij ook tijdens de oorlog in contact bleef met de voorvechters van de Europese gedachte. De lobbytour die de grote Britse staatsman ondernam, leest als een politieke thriller. Doel was de creatie van een Raad van Europa, op een moment dat alle Europese landen hun wonden likten.

In 1951 heroverde de toen al bejaarde Churchill na verkiezingen opnieuw de ambtswoning

van de Britse premier, maar helaas slaagde zijn regering er niet in een leidende rol op te nemen in het Europese project. Integendeel zelfs, de Britten bleven aan de kant staan toen Robert Schumann zijn beroemde plan realiseerde. Pas in 1973 werd het Verenigd Koninkrijk lid van de Europese Unie. Churchill betreunde het kort vóór zijn dood in 1965 dat hij er niet in was geslaagd zijn land in het Europese project te loodsen. „Mijn partij was te sterk voor mij”, luidde zijn verklaring. (EDS)

Felix Klos, *Winston Churchill. Vader van Europa*, Overamstel, Amsterdam, 2016, 408 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 4883 456 3.

BOEK POEZIE

Dorpen van weleer
Emile Verhaeren

Dit jaar wordt herdacht dat de Belgische dichter Emile Verhaeren honderd jaar geleden stierf. Verhaeren, die de eer kreeg in Sint-Amands aan de Schelde te mogen rusten in een van de

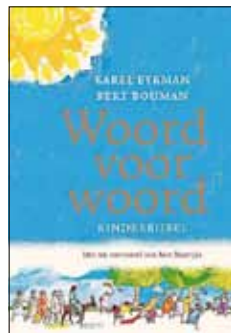
schitterendste praalgraven voor een schrijver, bekleedt een complexe positie. Aan Vlaamse kant wordt Verhaeren beschouwd als een Franstalige Belgische dichter, maar in Franstalig België ligt de klemtoon op zijn Vlaamse afkomst.

Verhaeren, geboren in Sint-Amands en opgeleid aan het Gentse Sainte-Barbecollege, bediende zich uitsluitend van het Frans en ontpopte zich tijdens de Eerste Wereldoorlog als een van de meest toonaangevende Belgisch-nationalistische stemmen. Toch verwijst veel van zijn dichtwerk naar Vlaanderen, althans een romantisch Vlaanderen van hardwerkende buitenlui. Vandaag is zijn werk goeddeels vergeten. Bovendien is zijn 'zware' en duistere poëzie geschreven in een lastig Frans.

Uitgeverij P brengt gelukkig een vertaling door Stefaan Van den Brempt van Emile Verhaeren's bundel *Les villages illusoirs* (Dorpen van zinsbedrog) uit 1895, met daarin het beroemde gedicht *Le Passeur d'eau* (De Veerman). In- en uitleidingen door academici helpen de lezer het poetische werk over dorpen en dijken beter te begrijpen. (EDS)

Emile Verhaeren, *Dorpen van zinsbedrog*, vertaald door Stefaan Van den Brempt, Uitgeverij P, Leuven, 2016, 78 blz., 20 euro, ISBN 978 94 9145 599 5.

BOEK JEUGDBIBBEL

Verhalen voor iedereen
Karel Eykman

Woord voor woord verscheen voor het eerst in boekvorm in 1976. De auteur schreef de verhalen aanvankelijk voor het gelijknamige IKON-televisieprogramma.

Eykman wilde de Bijbelverhalen toegankelijk maken voor gezinnen waarin geloof niet centraal staat. Daarom plaatst hij de verhalen soms in een hedendaags kader. In het Nieuwe Testament gaat vooral aandacht naar Jezus' boodschap via beelden zoals bloemen in het veld en een huis gebouwd op het zand.

Wat *Woord voor woord* zo bijzonder maakt, is de eigen toon die

een halve eeuw later nog steeds springlevend klinkt. De auteur ontdoet de verhalen van elke vorm van zweverigheid, de personages worden mensen van vlees en bloed. Zo slaat de jonge Abraham godenbeeldjes stuk en stelt hij vast dat zijn vader ook niet gelooft in hun kracht. Dus besluit Abraham op zoek te gaan naar een land waar je op een andere manier met God kunt leven.

Eykman benoemt ook uitdrukkelijk de zwakheden van Bijbelse figuren, zoals blijkt uit titels als *Jakob liegt* of *Sauls fout*. Over de scheppingsverhalen en hun ontstaan spreekt hij duidelijke taal die beantwoordt aan de mondigheid van kinderen vandaag. „Toen de mensen in Babyloënië zaten, hadden ze niets meer. Geen tempelgebouwen, niets. Ze hadden alleen nog hun verhalen over God en de mensen. Ze gingen nu ook meer nadenken over hoe het begonnen was met God en de aarde en over hoe het toch kan dat mensen slecht kunnen zijn terwijl ze door God goed bedoeld zijn.”

Ook de wonderen in het Nieuwe Testament krijgen als dusdanig weinig aandacht. Bij het broodwonder klinkt het: „We delen nu maar uit wat we bij ons

hebben en dat moet genoeg zijn. Goed?” Een enkele keer past Eykman een verhaal grondig aan, zodat kinderen het beter begrijpen. In het verhaal over de talenten luidt de les: „Als je de kans krijgt om de wereld zo te maken als God hem zou willen, dan moet je die kans ook gebruiken.”

Hopelijk vindt deze jubileumeditie opnieuw de weg naar (groot)ouders, leerkrachten en parochie. Hij verschijnt op groot formaat, waardoor de illustraties van Bert Bouman nog beter tot hun recht komen. Bij elk onderdeel vind je de precieze verwijzing naar de plaats van de tekst in de Bijbel. Karel Eykmans' heretaling helpt met nieuwe ogen te kijken naar oude teksten. (RG)

Karel Eykman, *Woord voor woord*, De Fontein Jeugd, Utrecht, 2016, 303 blz., 29,99 euro, ISBN 978 90 261 4031 0.